

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЯК ЕЛЕМЕНТ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Булах І.І., викладач вищої кваліфікаційної категорії,
викладач-методист, Відокремлений структурний підрозділ
Уманський фаховий коледж технологій та бізнесу Уманського
національного університету садівництва, м. Умань, Україна

Короташ А.І., викладач-спеціаліст,
Відокремлений структурний підрозділ
Уманський фаховий коледж технологій та бізнесу Уманського
національного університету садівництва, м. Умань, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-1537-2454>

В умовах стрімкого розвитку технологій та глобалізації системи економічних відносин підприємства досить часто зіптовхуються з викликами, що пов'язані з необхідністю забезпечення їх конкурентоспроможності та економічної безпеки. Інноваційні технології при цьому виступають потужним інструментом, здатним забезпечити стійкі конкурентні переваги для суб'єктів господарювання. Однак, їх впровадження вимагає значних інвестицій та систематичного підходу до управління інноваційними процесами.

Однією з основних проблем в даному аспекті є високий рівень невизначеності та ризиків, пов'язаних з впровадженням нових технологій в бізнес-процеси підприємств. При цьому вони досить часто стикаються з проблемами забезпечення належного рівня рентабельності інвестицій в інновації, а також нормалізацією їх впливу на фінансову стабільність. Недостатнє розуміння економічних аспектів безпеки може призвести до неправильної оцінки ризиків та прийняття неефективних управлінських рішень.

Крім того, суб'єктам господарювання важливо забезпечити наявність чітких стратегій та механізмів інтеграції інноваційних технологій у виробничі та управлінські процеси. Часто підприємства не мають достатнього досвіду та ресурсів для ефективного використання нових технологій, що знижує їхню конкурентоспроможність. Також варто зазначити, що впровадження інновацій вимагає відповідної підготовки персоналу та змін у організаційній культурі, що є додатковим викликом для багатьох підприємств.

Аналіз конкурентного середовища показує, що підприємства, які активно використовують інноваційні технології, значно підвищують

свою конкурентоспроможність та адаптивність до зміни ринкових умов. Однак, відсутність систематичного підходу до впровадження інновацій може призвести до втрати потенційних переваг та викликати зростання рівня економічних загроз господарської діяльності підприємств.

Як відомо, сучасні інноваційні технології мають значний вплив на конкурентоспроможність підприємств та їх економічну безпеку. Зокрема, впровадження новітніх технологій дозволяє суб'єктам господарювання підвищувати ефективність здійснення виробничих процесів на засадах зниження витрат та підвищення якості продукції. Це сприяє зміцненню позицій таких підприємств на ринку та здобуттю ними низки конкурентних переваг. При цьому використання інновацій сприяє створенню нових продуктів і послуг, що відповідають потребам споживачів, внаслідок чого відбувається зростання частки ринку та доходів підприємства [1].

З іншого боку, інноваційні технології сприяють автоматизації та цифровізації бізнеспроцесів, що дозволяє швидко адаптуватися до ринкових змін та мінімізувати специфічні ризики, пов'язані з непередбачуваними ситуаціями. Тож, бачимо, що інновації підвищують функціональний рівень інформаційної безпеки підприємства, а інноваційні технології стають ключовим фактором у зміцненні економічної безпеки та забезпеченні довгострокової конкурентоспроможності на ринку.

Особливістю сьогодення є й те, що інноваційні технології кардинально змінюють структуру системи економічної безпеки підприємства. В практичному аспекті вони забезпечують автоматизацію процесів моніторингу та аналізу, дозволяючи вчасно виявляти загрози господарській діяльності та реагувати на них. Зокрема, сучасні IT-рішення інтегрують різні компоненти безпеки, формуючи єдину інформаційну систему, яка покращує функціональну координацію та управління. В той же час використання засобів кібербезпеки захищає підприємство від несанкціонованого витоку даних, а аналітичні інструменти на базі штучного інтелекту допомагають прогнозувати ризики та розробляти стратегії захисту. Таким чином, технологічний розвиток робить систему економічної безпеки більш гнучкою, інтегрованою та ефективною, вносячи в її структуру цільові орієнтири та трансформований механізм реалізації.

Розвиток та впровадження інноваційних технологій тісно пов'язаний з економічною безпекою підприємства, адже інновації сприяють зниженню залежності від впливу зовнішніх факторів, таких

як коливання цін на сировину або зміни в державному регулюванні; зростанню стійкості до конкурентного тиску та економічних криз; зміцненню позицій підприємства на ринку та зростанню його інвестиційної привабливості. Однак також важливо зазначити, що активна інноваційна діяльність підприємства може бути пов'язана з певними ризиками, що пов'язані з високими витратами на проведення досліджень та розробок, невизначеністю результатів впровадження інноваційних проектів; та можливістю невдач та майбутніх втрат [2].

Загалом впровадження інноваційних рішень в бізнес-процеси підприємства несе певні ризики, які можуть вплинути на їх фінансову стабільність і рентабельність. Основною причиною цього є висока вартість впровадження нових технологій, які часто потребують значних за обсягами інвестицій, що може створити фінансовий тиск, особливо для малих та середніх підприємств. Крім того, ризик невдачі впровадження нових технологій може призвести до втрат інвестицій та витрат часу, що у підсумку негативно позначиться на фінансових показниках підприємства. З іншого боку, впровадження інновацій може викликати тимчасові перебої у бізнес-процесах, які пов'язані з налагодженням, що теж матиме негативний вплив на доходи та лояльність клієнтів.

Інший аспект ризиків пов'язаний з таким важливим моментом функціонування сучасних підприємств, як кібербезпека, адже новітні технології можуть бути вразливими до кібератак, що може призвести до фінансових втрат. При цьому нестача необхідних висококваліфікованих кадрів для управління та підтримки нових технологій виступає додатковим ризиком в даній ситуації, оскільки може призвести до неефективного використання інновацій та непланових додаткових витрат на навчання та розвиток персоналу [3].

Що стосується впливу інноваційних рішень на фінансову стабільність і рентабельність, то їх успішна реалізація може суттєво підвищити конкурентоспроможність підприємства, що сприятиме збільшенню його ринкової частки та доходів. Загалом інновації можуть забезпечити зниження операційних витрат, підвищення продуктивності та якості продукції, що позитивно вплине на рентабельність. Втім, як свідчить практика чимало інноваційних проектів не досягають своєї мети, що призводить до значних фінансових втрат та може негативно вплинути на репутацію підприємства серед інвесторів. У такому випадку наслідком буде ускладнення доступу до фінансових ресурсів, що може викликати проблеми з ліквідністю.

З метою досягнення належного рівня економічної безпеки підприємства повинні ретельно оцінювати потенційні ризики та розробляти стратегії їх мінімізації. При цьому необхідною умовою є забезпечення достатнього рівня підготовки та адаптації суб'єктів господарювання до нових технологій для того, щоб успішно інтегрувати інноваційні рішення і забезпечити їх фінансову стабільність.

В сучасних умовах ключовими елементами формування стратегій економічної безпеки, спрямованих на забезпечення конкурентоспроможності підприємства є стратегічне планування та управління інноваційними процесами [4].

Отже, інтеграція нових технологій у виробничі та управлінські структури підприємства забезпечує оптимізацію інноваційних процесів за допомогою системного підходу, який дозволяє впроваджувати технології як частину єдиної системи. Важливими його складовими при цьому є гнучкість і адаптивність, які дозволяють технологіям відповідати динамічним умовам ринку та запитам споживачів. При цьому постійний моніторинг і аналіз ефективності технологій забезпечують їхню актуальність і дієвість, а навчання персоналу дозволяє співробітникам продуктивно використовувати нововведення, що разом узяті впливає на підвищення конкурентоспроможності підприємства.

В умовах інтенсифікації технологічного розвитку впровадження інноваційних технологій виступає ключовим фактором підвищення конкурентоспроможності підприємства та забезпечення його економічної безпеки.

При цьому сучасні цифрові та інформаційні технології дозволяють забезпечити скорочення виробничих витрат та підвищення якості продукції на засадах автоматизації бізнес-процесів. Наслідком такого підходу є функціональна адаптація підприємства до ринкових змін, що і формує умови для забезпечення його конкурентоспроможності. Разом з тим, важливо враховувати ризики, що пов'язані з високими інвестиційними витратами на впровадження інновацій. Лише стратегічне планування та ефективне управління інноваційними процесами сприяють мінімізації зазначених ризиків і забезпечують стабільність і рентабельність підприємства в довгостроковій перспективі, що виступає додатковою основою досягнення ним технологічної конкурентоспроможності.

Література:

1. Дзямуліч М.І., Копера К.П. Інвестиції в людський капітал. *Економічний форум*. 2019. № 3. С. 189-193.
2. Неустроєв Ю.Г. Роль інновацій у забезпеченні економічної безпеки. *Агросвіт*. 2021. № 7-8. С. 103-108.
3. Скришник С.В., Обіход С.В., Вербівська Л.В. Зайнятість в умовах цифрової економіки. *Економіка та держава*. 2021. № 12. С. 4-9.
4. Чалюк Ю.О. «Warstate» і «Welfare state»: конфлікт чи синергія воєнної стратегії та соціальної безпеки України. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 1(48). С. 309-320.

ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Благой В.В., кандидат економічних наук, доцент,
Харківський національний університет міського
господарства ім. О.М. Бекетова, м. Харків, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0702-561X>

Комова С.С., здобувач вищої освіти,
Харківський національний університет міського
господарства ім. О.М. Бекетова, м. Харків, Україна

Цифрові технології стали ключовим фактором трансформації бізнес-процесів у сучасному світі, і фінансове управління підприємствами не є винятком. В умовах швидкого розвитку технологій та зростання конкуренції на ринку, підприємства змушені шукати нові шляхи оптимізації своєї діяльності, підвищення ефективності управлінських процесів і зниження витрат. Впровадження цифрових технологій у фінансовому управлінні відкриває нові можливості для автоматизації, аналізу великих обсягів даних, точнішого прогнозування та забезпечення прозорості фінансових операцій.

Актуальність цієї теми зумовлена тим, що традиційні методи фінансового управління часто не здатні задовольнити потреби сучасних підприємств у реальному часі, адже зростання обсягів інформації та необхідність швидкої адаптації до змінюваних умов бізнес-середовища потребують більш ефективних підходів.

Цифровізація - це процес інтеграції цифрових технологій у всі сфери діяльності підприємства, що дозволяє змінити способи управління, організації бізнес-процесів і взаємодії з клієнтами [1].